

3d
1100

••• CASA SCOALELOR •••

BIBLIOTECA ANTIALCOLICĂ

14

Donat
Bd 1100

No. 11

DUȘMANUL DINTRE NOI

CONFERINȚĂ ȚINUTĂ LA CERCURILE CULTURALE

DE

G. COȘBUC

Donat de
UNIVERSITATEA
BUCUREȘTI

FONDUL DOCUMENTAR
BUCUREȘTI

Tipografia „România Nouă”, Th. I. Voinea, General Dona, 26
1925

Prețul 2,25 Lei

740 320

259-5

847-21
e 83

BIBLIOTECA ANTI-ALCOOLICĂ
Casa Școalelor și a Culturii Poporului

DUȘMANUL DINTRE NOI

CONFERINȚĂ
ȚINUTĂ LA CEROURILE CULTURALE
DE

G. COȘBUC.

2009

Dona de

14
1995

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ
— CLUJ —

~~939~~
CERCUL DOCUMENTAR

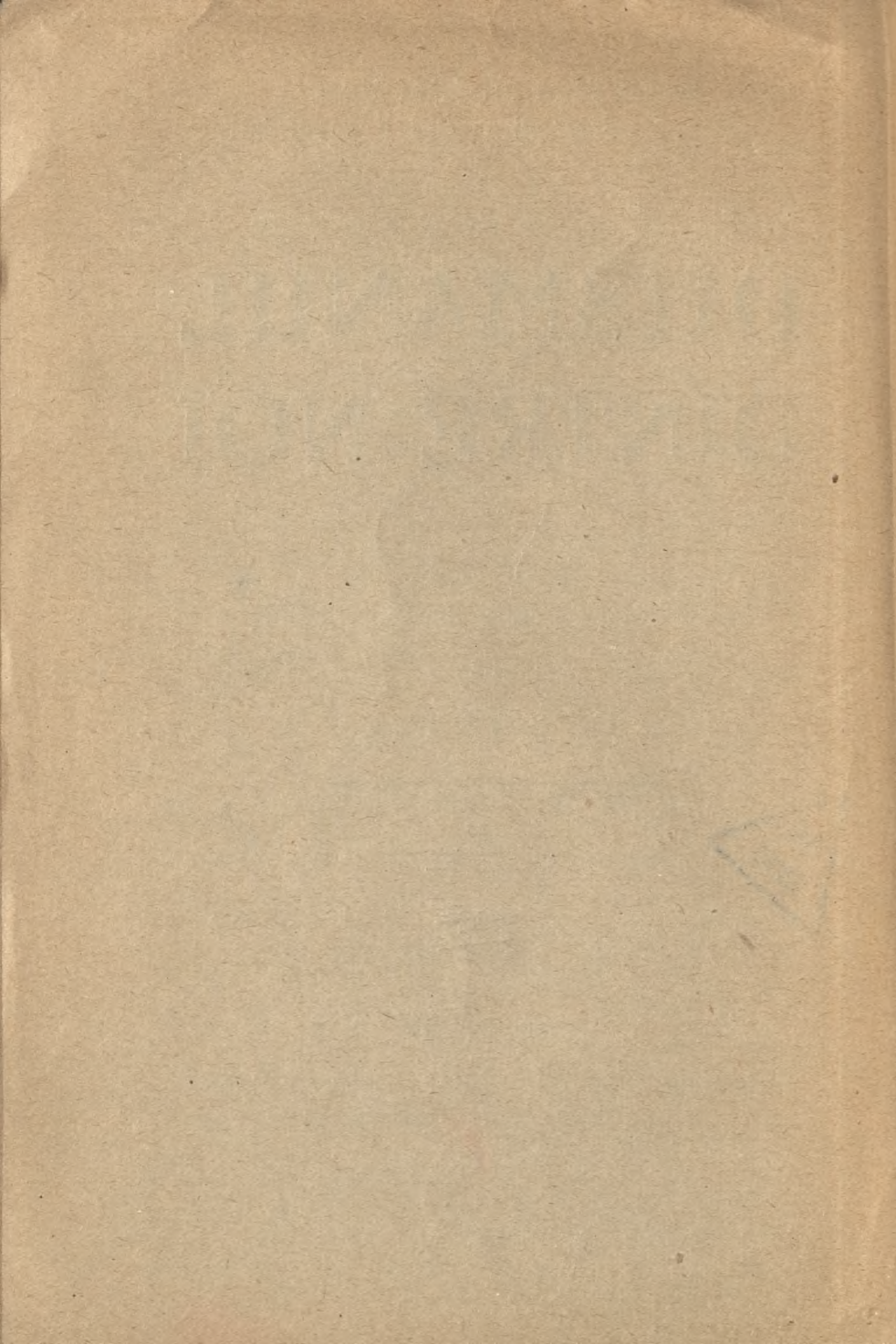
UNIVERSITATEA "CAROL I" BUCUREȘTI

BUCUREȘTI

204842

Tipografia „ROMÂNIA NOUĂ”, Theodor I. Voinea
Strada General Dona, 26
1925

11-333

Eu mă gândesc la vremea când țările noastre, Muntenia și Moldova, erau neconținut supărate de Turci, de Tătari, de Cazaci și de alte neamuri. Și-mi închipuiesc cum se petrecea o năvălire a lor. Intrau cu foc și sabie prin satele noastre, ucideau bărbații cu miile, duceau în robie femeile și copiii, aprindeau satele și jefuiau bisericile, pustiau câmpiile sămănate, otrăviau apele ca să piară cei fugiți de dinaintea lor, ridicau averile noastre și le duceau cu ei, adunau turmele și ni le treceau în țara lor, și lăsau după dâșii jale și pierire și ciumă și boale născute din mulțimea morților neîngropați și a aerului stricat de putoare. Eră urgia lui Dumnezeu pe pământ. Ce jalnică soartă ne-ar fi urzit cerul, dacă aceste năvăliri s'ar fi întâmplat an cu an! Dar ne-a ferit Dumnezeu.

Ne-a ferit atunci, și nu ne mai ferește astăzi. Dușmanul nu mai vine însă de peste graniți, el este între noi și-l lăsăm să crească tot mai mare și mai puternic. Numele lui este alcoolismul. El este, care ne pustiește țara, ne jefuește de averi, ne ucide copiii și ne prăpădește bărbații, el ne otrăvește sănătatea și ne duce în robia sărăciei și a lipsei, el ne asvârlă prin temniți și prin ocne, ne omoară prin spitale, tot el ne lasă în urma lui pelagra cea pustitoare și oftica și boalele lumești și câte alte dintre câte ne omoară trupul, și pelângă acestea grija și nevoia și lipsa și nenumărata oaste de păcate care omoară sufletul.

Iar acest dușman nu dă năvală numai din vreme în vreme, ca Tătarii, ci este apururi între noi și ne bate cu urgia lui ceas cu ceas. N'are astâmpăr niciodată: nop-

file nu doarme, ba atunci, se simte mai la largul lui ca s'o întindă cu relele până 'n zorile zilei, și nici sărbătoare nu cunoaște, că tocmai sărbătorile creștinești îi sânt cea mai potrivită vreme de-a otrăvi trupurile și de-a jefui banii, de-a necinși sufletele și a-și bate joc de biserica și de vrerile lui Dumnezeu.

Nu e pe lume vrăjmaș cumplit care să ne facă mai mult jaf în țară, decum ne face alcoolul. Face moarte de om ? Face. Tot al treisprezecelea om moare în România din pricina beției. Nu de-a dreptul mort de beat, ci din boale pe care le capătă pe urma beției. Și din sărăcia pricinuită de beție. Și din cine știe ce întâmplare, adusă de beție, din vr'o cădere depe punte în apă, ori depe râpă în prăpastie, ori din adormire în zăpadă, și altele. Las la o parte moartea de om pe care-o fac bețivii deadreptul, ucizând în beția lor, cu cuțitul mai ales, pe cine au mânie fie veche, fie proaspătă atunci iscată în cărciumă. Duce alcoolul în robie pe cinevă ? Vai de noi, dar ce robie îți mai trebuie ca ocna, iar ocna cine-o umple ? Nu tot în beție se fac omorurile și răniurile și aprinderile de case, și toate relele care se judecă pela curtea cu jurați ? Omul treaz și cel nesticat de rachiu nu ajunge pelă criminal niciodată. Sărăcește și despoaie alcoolul pe cinevă ? Acum, eu ce să mai răspund. Uitați-vă, la bețivi, și la nevestele lor, și la copiii lor, vedeți-le casa și ce e prin casă, dacă este ceva de văzut prin casa lor și pelângă ea.

Să nu fie alta, decât aceste trei, că alcoolul te sărăcește, te dă rob legat și te ucide, și tot trebuie să te încrânceni de răul ce-l face. Ți-e milă de un câine, ce-l vezi lihnit pe drumuri, dar de un om, făptura lui Dumnezeu, când îl vezi ajuns pe drumuri cu copiii lui și murind moarte ticăloasă din pricina otrăvii ce-o bagă într'însul.

La urmă poate zici, că e treaba lui ce face, treaba lui că bea haina și pâinea copiilor, munca femeii lui; că el are să-și poarte sărăcia și boala și, dacă ajunge în ocna, el își poartă lanțurile, iar dacă moare câinește într'un șanț, nu e lucru mare de cel ticălos, care-a limpezit pământul prin moartea lui. Să nu zici așa, căci adevărul este altul. Dacă n'ar lăsa bețivul nici-o urmă după ticăloasa lui viață, n'ai avea de ce să-ți ridici glasul pen-

tru el : A venit pe lume, a trăit mișelește, a murit ca vai de el. Dar vezi, că el lasă copii pe urma lui ; pîpîrnicîți și ticăloși trupește și sufletește, ca toți născuții dintr'un ticălos. Aceștia, porniți spre rău încă din născare, se fac hoți și tâlhari, că alta n'au ce ajunge. Slabi din născare, nehrăniți și neîngrijiți, ei sufăr de boalele pe care le au mai toți copiii bețivilor, de epilepsie — de boala zisă a copiilor — și de oftică. Acum, să ne oprim numai la acestea. Bețivii lasă pe urma lor hoți și ofticoși. Și hoții și ofticoșii sînt la fel de primejdioși pentru societate, pentru că din cauza lor nu ni-e veghiată viața noastră și a copiilor noștri. Deaceia pentru mine și pentru tine și pentru toți câți vrem să ne păstrăm sănătatea nu e lucru cu nepăsare de ce face bețivul : nu e de zis că e treaba lui, dacă bea, și cine ce are cu el, dacă-și pierde sănătatea ? Toți avem cu el de furcă, pentru că nu lui singur își face rău, ci societății. Treaba lui e, când un om s'ar apucă să sape o groapă noaptea în drumul mare ? Treaba lui, când un om și-ar pierde vremea aruncând otravă prin toate fântânile satului ? Nu, e treaba noastră a tuturor să împiedecăm pe acela de-a săpă groapa, în care trebuie să cadă toți trecătorii neștiutori că e groapă, și de-a nu lăsa pe-acesta să otrăvească apa din care au să bea sătenii. Și tot așa e treaba noastră a tuturor de-a ne lupta împotriva aceluia, care ne trimite noaptea hoți în casă ori ziua în drumul mare, și de-a opri pe cei ce ne aduc prin păcatele lor boale în lume, cum fac bețivii.

II.

Știu, că sunt mulți cari nu pot pricepe de ce s'a pornit lupta așa de vrăjmașă împotriva alcoolului. Oamenii — zic aceștia — au băut de când e lumea, și n'au pierit ; de ce să piară tocmai acum ? Relele câte se zice că le face alcoolul au fost totdeauna, și nu s'a mai plîns lumea atîta de ele.

Vorbele acestea, pe care cei neștiutori de mersul lumii,

le spun cu atâta mândrie, ca și când ar fi dat cu ele gata toată lupta împotriva alcoolului, sânt neadevărate și nechibzuite. Numai atâta e adevărat, că oamenii au băut totdeauna. Dar nu așa de mult ca astăzi și nu băuturi așa de rele. Nu este însă adevărat că n'au pierit de beție, și că nu s'au plâns de relele beției. Dacă nu s'ar fi plâns, de ce-ar fi rămas scrise prin cărți blesteme și tânguri împotriva obiceiului de-a bea, de ce-ar fi scris înțeleptul Solomon în Proverbiile sale atâtea povește, cum să te ferești de bețiv și de beție. O, da, încă dela Noe au început oamenii să se plângă de relele beției, iar că au fost neamuri întregi cari au pierit din cauza alcoolului, asta o știu toți câți cunosc istoria neamurilor și avem și astăzi pildă, cum pier de alcool neamuri întregi de prin țările pe unde încep abia acum a se sălășlui Europenii.

Una a fost odată, și alta e acum. Întâi și întâi, oamenii mai de mult au băut numai vin, căci spirt și țuică nu erau. Deci băutura eră mai bună. Al doilea, nu toți oamenii puteau să bea ca acum. Peatunci numai cei bogați și mai de frunte — să le zicem boerii — puteau să se îmbuibe în băutură, pe când cei mulți, săracii, nu aveau nici voia, nici puțința de-a bea vin. Știți, că lumea eră împărțită în două : în boeri și robi. Toate erau ale boerilor, și nimic al robilor. Deci, o mare parte din oameni erau scutiți cu totul de relele urmări ale beției, din cauza simplă că nu știau ce e băutura. Cam așa a fost până pe vremea noastră, când a încetat robia cu desăvârșire.

Neamurile boerești, care se îmbuibuau, trebuiau după a doua, a treia, ori a patra generație să se istovească și să piară, iar în locul lor, se înălțau alte neamuri ale căror strămoși trăiseră în cumpătarea sărăciei și erau deci puternici. Și tot așa, unele familii se stingeau, și altele veniau în loc. Iar când un popor întreg eră sleit și slăbit de îmbuibare și bună stare, alt popor vecin, poate mai sărac, dar mai cu vlagă în el, îl strămtoră și-l bătea și-l alungă din pământul acela.

Astfel, în cursul vremii, omenirea avu totdeauna o rezervă de oameni sănătoși, voinici, nestricăți de boale și de beție, care înlocuiau pe cei bogați și putreziți în rele.

Dar astăzi — astăzi toată omenirea e la fel stăpănită de alcool. Cu toții bem, și n'avem nicăieri rezerva care să ne înlocuiască. Spre rușinea noastră, a popoarelor civilizate, tocmai cei civilizați beau mai mult și sufăr de mai multe boale și «nervozități». Ai putea, poate, să te gândești, că totuși omenirea are o rezervă, sănătoasă și nestrictată de binefacerea civilizației, în popoarele simple ale Africei și Australiei, care trebuie să se ridice când popoarele civilizate vor ajunge o ruină — căci trebuie să ajungă o ruină după cum ne învață istoria tuturor popoarelor : Romani, Greci, Egipteni, Mezi, Babiloneni, etc. Însă și această speranță ni se stinge zi cu zi, pentru că pofta noastră de câștig, a Europeanilor civilizați, a dus și duce alcoolul până la cele mai depărtate și ascunse popoare ale Africei. Și cu cât beau mai mult aceste popoare, cu atât îi dispuem mai mult. Și pelângă altele, e păcat de Dumnezeu, căci au pierit seminții întregi de Negri, otrăvite de alcoolul cu care erau neobișnuite, asemeni copiilor, și pe care l-au băut repede și mult.

Iată dar, de ce avem să ne plângem mai mult decât lumea de dinaintea noastră, de relele alcoolului. Pe atunci s'a băut puțin, și băutura era vinul ; astăzi bem mult, bem cu toții, iar băuturile obișnuite sânt cu mult, mai tari, sânt falsificate și vitriolizate. Fabricile de alcool răsar ca din pământ ; tot mai mult capital e băgat în întreprinderile de soiul acesta ; cârciumile răsar pe toate drumurile. Și cu cât se înmulțesc fabricile și cârciumile, cu atât se ieftinește alcoolul și cu atâta bem mai mult cu atâta capitaliștii, în pofta de câștig, se îndeamnă să deschidă mai multe fabrici și cârciumi.

Bătrânii țin minte vremea, când într'un sat mare era numai o cârciumă, ba la câte trei, patru și șapte sate abia găseai o cârciumă, sau han, care nu era făcut atâta pentru băutura, cât pentru a fi conac drumeților oboșiți și popas pentru noapte. Acum, câte cârciumi avem prin sate ? Și iarăș bătrânii țin minte, bunăoară, în București, că erau poate cinci, șase hanuri în Bucureștii întregi, locuri de popas și de conac și de veselii și chefuri, mai ales pentru fii de boieri. Astăzi în București sânt atâtea cârciumi, încât te prinde groaza ; apoi pelângă ele, câte băcănii în care se vinde băutura.

Apoi să ne mai gândim și la alt lucru. Mai de mult oamenii își făceau ce le trebuia prin munca mâinilor lor; acum, toate se fac în fabrici, cu mașina. Cei ce aveau mai înainte cu ce să trăiească, muncind, acum n'au. Câți trăiau din cărăușie! Acum e trenul pe câmp, tramvaiul electric prin orașe. Cine trăia din țesutul pânzei, din fierărie, din cojocărie, din cismărie, din câte și câte, toți astăzi și-au pierdut munca lor, căci fabricile fac de toate. Ce fac acești oameni? Intră ca lucrători prin fabrici, în praf și putoarea ce este acolo, și-și mănâncă sănătatea. Din fabrici ies cei mai mulți bolnavi. Astăzi viața este fără îndoială mai grea decât mai înainte, căci toți muncitorii au să se lupte cu mașinăriile și iabricile. Azi nu poți munci, că să câștigi cu seceratul, cu treeratul, căci munca aceasta o face mașina. Toți alergăm, toți ne zbatem ca să putem trăi, iar această alergătură ne scurtează zilele.

Adună acum toate la un loc, cetitorule, și vei vedea. Lume tot mai multă și mai îndesuită, munca tot mai grea și mai puțin plătită, boale tot mai multe, și pe deasupra foți alergând după rachiu, ca să-și scurteze prin el și puținele zile amenințate de greutatea vieții de astăzi.

III.

Goana fără de sfârșit a lumii, mai ales prin orașe, după cele trebuincioase traiului, și bine înțeles grija veșnică a oamenilor de ziua de mâine, îi face să fie mereu ca prinși de friguri, le slăbește nervii, iar această slăbire a nervilor, se moștenește, și astfel din tată în fiu orașenii devin tot mai „nervoși”. — Iar nervozitatea asta e o boală pe care nu știu cu ce s'o asemăn mai bine, decât cu semnele turbării; omul e ca și câinele care tot aleargă înainte, mușcând pe cine întâlnește, slab și prăpădit, până ce pier. Dar zici, că de pier orașenii, ne rămân țărani, o rezervă cum spuneam mai sus, din care se primenește lumea din orașe. Cum să se primenească însă cu țărani, când însăși ei sufer de nervozitate din pricina

alcoolului ? Stricați de băutură, prostiți, rău hrăniți și prăpădiți de sărăcie și de pelagră ori de câte alte boale ale căror temei la început tot în beție este, cum să ne primenească sângele ? Căci boalele părinților bețivi le moștenesc tot așa de bine copiii, ca și chipul feții.

Eu nu zic, că toți țărani noștri sânt așa — ferească-ne Dumnezeu — și e putere încă în țărănime. Dar dacă vom lăsa satele să se scufunde tot mai mult în păcatul beției, nu știu zău, dacă peste 50 de ani n'o să fie cum am spus. Să ne fie aminte soarta nepoților și strănepoților noștri, căci toate merg astăzi repede, ca trenul și ca telegraful, și tot așa de repede ne scufundăm și-n rău.

Astăzi numai cei voinici trupește și deplini la minte pot să ție piept cu nevoile vieții și să-și ducă traiul ! Cel ce-și prăpădește trupul, fie prin beție, fie prin alte păcate, și-și slăbește mintea, rămâne în urmă și trebuie să piară. Cine n'a pățit-o, o s'o pată !

Alcoolul e o otrăvă fără greș, dar n'o băgăm în seamă, pentrucă lucrează încet. Da, încet, însă sigur și fără conținere ne sapă groapa, nu numai a unuia doi, ci a întregului neam. Este un fel de otrăvă numită opium, pe care o fumează unele popoare, și se îmbată de ea ca de rachiu, de rămân morți de beți. Vai de capul celor ce s'au obicinuit s'o fumeze, că într'atâta se ticăloșesc în câțiva ani de ție mai mare mila de ei. Nu se pot ține pe picioare, nu pot mânca, sânt ca scoși din mormânt și pier în cea mai bicisnică stare. Tot așa face și alcoolul, dar mai cu încetul. De nu se va pune stavilă consumării tot mai întinse a alcoolului, peste o sută de ani, numai D-zeu știe ce ticăloșie va fi între oameni.

Și e de mirat, că pe când alte otrăvuri chiar mai slabe decât alcoolul se dau din spițerie numai cu țărâita și cu receta dela un doctor, alcoolul se vinde liber în cantități mari și sub toate numele: ba spirt, ba rachiu, ba lichior, ba coniac, rom, etc., și sub toate formele, când îndulcit, când amar; când boit cu tot soiul de boieli primejioase. Și ce e mai trist, e că tocmai omul sărac și slab hrănit, e cel mai speculat de bogații fabricanți; lui i se dă cea mai proastă băutură. Să nu ne amăgim noi înșine și să credem că alcoolul nu e tocmai așa de primejdios, precum nu e nici dracul așa de negru cum îl fac oamenii.

Să ne uităm împrejurul nostru, și prin orașe, pela lucrători mai ales, și prin sate, la ticăloșia cea mare a atâtor familii și să cercetăm care e cauza acestei stări așa de nevoiașe.

Ne amăgește alcoolul și nu ne sperie, fiindcă otrava lui e înceată. Urmările lui, adevărat, nu se arată totdeauna în viața omului, dar se arată, negreșit, ceiace e și mai rău, în copiii lui și în copiii copiilor. La alcool se adevăresc vorbele grozave ale bibliei, că Dumnezeu va pedepsi păcatele părinților în copiii lor până într'a treia și a patra spiță. E lucru vădit, că copiii bețivilor se nasc slabi și piperniciți, puținți la minte, cu boala copiilor, și foarte ușor se prind toate boalele de ei, căci au sângele stricat. Deobicei n'au curaj într'înșii, sânt slabi de înger, n'au nici voință, nici putere. Pierirea vine încet, târându-se nevăzută, și dacă în spița întâia a neamului nu se văd urmele beției, negreșit, se văd într'a doua, ori într'a treia. Intr'o familie de bețivi, lucrul se petrece cam așa :

În prima generație alcoolul face pe om un stricat și-un ticălos ; într'a doua îl face un slab la minte, idiot, de multe ori nebun și epileptic. Intr'a treia generație, alcoolul îl face cu totul slab la creer, care i se înmoaie ; omul e veșnic posomorât și cu gândul să se omoare, și e pornit spre crimă, s'aprindă, să ucidă, să lovească de moarte. Intr'a patra generație se îndobitocăște de tot, de e ca fiara, nu mai cunoaște lucrurile, nu-și mai aduce aminte de nimic, ajunge sterp care nu mai poate avea copii, și astfel i se stinge neamul.

Băiatul unui tată întrecut cu beția, sau dintr'o familie de bețivi, chiar dacă el nu e bețiv, totuș e pornit spre fapte criminale, pentru că e stricată în el cumpăna sufletească, și în starea cea mai trează îi vine furia de-a face rele, căci firea lui întregă e otrăvită, moștenind-o din firea tatălui-său. Astfel el este ursit să fie criminal. Furtul, hoinăreala, uciderea, îmbătarea, preacurvia în căsătorie, poște dobitocești, purtarea mișelească cu soția lui, tirania ce-o arată copiilor săi, pornirea spre gălceavă și ceartă, batjocurirea celor sfințe, etc., toate acestea sunt urmările beției, alcoolismului părintelui său.

Un neam care se otrăvește cu alcool, ajunge un neam ticăloșit și fără vlagă, neam de idiști, de epileptici și de nebuni. Trei părți din urmașii lui pier de-o moarte cu zile, iar o parte ajunge prin ocne.

IV

Câtă vreme țaranul va trăi în credința că rachiul e folositor, toată lupta împotriva alcoolului este degeaba și atâta vreme va fi privită cu ochi răi, ca fiind pornită dela dușmanii cari-l opresc să facă ceince-i este spre folos. Trebuie deci întâi de toate să știe țaranul că sub pielea oii se ascunde lupul, să-l convingem că rachiul nu-i aduce niciun folos, ba dimpotrivă îi aduce pagubă și boale. Când va pricepe bine acest lucru, țaranul va fi înarmat însuși el cu o armă puternică împotriva alcoolului: cu convingerea că rachiul îi strică.

Așadar cel dintâi mijloc de combatere ne va fi luminarea poporului. Când va începe țaranul să-și deschidă ochii și să cunoască cine-i este dușmanul, atunci va fi în stare să se lupte și cu alte arme contra lui. Nu sântem deaceia care cred că pot îndreptă lumea cu umărul, deaceia știm bine că va trece multă apă pe Dunăre până să putem lumina îndeajuns pe țaran în pricina aceasta. Și iarăș se înțelege, că preoții și învățătorii trebuie să fie înșiși ei convinși și luminați, ca să poată lumina și convinge pe țarani.

Dar ori câtă învățătură i s'ar da țaranului și ori cât de convins ar fi el de răul ce i-l aduce rachiul, toate sânt degeaba câtă vreme nu-l vom putea desbărâ de obiceiurile și deprinderile împreunate cu beție.

Intr'adevăr, aceste deprinderi și obiceiuri sânt cea mai mare piedecă în lupta contra alcoolului. Ele sânt adânc înrădăcinate în viața sufletească a țaranului și nu știu zău, dacă nu e pierdere de timp și de vorbe să te mai încerci a dovedi că aceste obiceiuri s'ar putea desrădăcina cu totul din popor. Cu totul nu se vor desrădăcina poate niciodată, căci ele sânt generale, adică toate neamurile le au, fie culte fie barbare. Deaceia gândul trebuie să

939

204842

ne fie ațintit numai la împuținarea acestor deprinderi, la felul cum am putea micșora răul, dacă nu-l putem stărpi de tot.

Câte ocaziuni nu i se dau țăranului să bea! Zicătoarea spune: bețivului și dracul îi iese cu ocaua plină înainte. Și iarăș e vorbă: cine caută, găsește. Iar bețivul găsește totdeauna un prilej să tragă la măsă, totdeauna un motiv căutat ca să alerge la cârciumă, totdeauna găsește vr'un prieten cu care să se cinstească. Dar nu de acest soi de oameni ne ocupăm în cele ce urmează; aceștia sânt bețivi din deprindere, sânt cunoscuți de satul întreg, și li se știu numele și prin satele vecine.

Vorbim de oamenii cari de felul lor nu sânt bețivi, dar cari beau fiindcă li se dă ocaziune. Ei nu o caută, dar nici nu fug de ea, căci nu pot. Și într'asta cred, că toți sântem înțeleși cum putem da ajutor țăranului: să împuținăm ocaziunile de-a bea. Și, fără îndoială, prin sate mai ales preoții se pot lupta contra ocaziunilor de-a face beție, nu numai pentrucă ei sânt în neconținut contact cu țărani, dar mai ales că multe dintr'aceste ocaziuni sânt legate de acțiuni sufletești, sânt pornite din acte religioase și strâns unite cu credința. Aceste sânt pomenile, botezurile, logodnele, nunțile, cumetriile, hramurile, înormântările, sfințirile de biserici, sfeștaniile și celelalte câte sânt. O să ne întoarcem la ele, să le judecăm mai târziu, acum să aruncăm ochii la celelalte soiuri de ocaziuni ce i se dau țăranului de-a bea.

V.

Aceste ocaziuni sânt totdeauna la îndemână. Cârciumile sânt în drum, primitoare pentru oricine. Ți-a adus vântul vr'un cunoscut în casă, ori însuși ai să te duci în casa unui cunoscut. Ți-a născut nevasta, iar vecinele și cume-trele ți s'adună în casă ca să se bucure și ele de bucuria ta. Ai făcut o învoială cu cineva, ai cumpărat, ori ai vândut fie grâu, fie vr'o vită, și aldămașul e așteptat. Ai reușit într'o întreprindere oarecare, trebuie să faci cinste pentru asta. Ți-ai vândut boii cu vr'o câțiva lei

mai mult decât erai hotărât să-i dai: te apuci de chef și beai nu numai lei, ce și-au venit pe deasupra, ci mai rupi și din suma ceialaltă, așa că și-ar fi fost mult mai bine să fi vândut boii cu câțiva lei mai puțin, că nu te-ai fi apucat de băut, ca să cheltuești din prețul boilor și nu-ți eră rău a doua zi din beție.

Dacă ai o bucurie, bei de bucurie; dacă ai vr'o su-părare, intri în cârciumă ca s'o uiți; dacă ai vr'o du-rere în oase, nu te gândești s'o scoți cu doctorul și cu îngrijirea ta, ci cu rachiul, că o omori chipul mai iute. Dacă ești la vr'o cumetrie, bei în sănătatea finilor; dacă ești la nuntă, bei pentru însurăței; dacă ești la îngropă-ciune, bei să ierte Dumnezeu păcatele mortului. Și așa mai departe, ocaziunile de-a bea sânt fără număr, ș până la atâta am ajuns cu căutarea după ocaziuni, încât luăm drept ocaziune cele mai mici și neînsemnate lucruri. Din sumedenia lor, pomenesc ca pildă, cheful ce ești si-lit să-l faci cu prietenii pe care-i cinstești când îți cum-peri ceva nou. Pălărie nouă? Ei, udată. Trebuie udat minteanul din spate, opincile din picioare, totul trebuie u-dat cu rachiul. Știți povestea cu bețivul care, trecea pe dinaintea cârciumei și se luptă să fie și el odată tare și stăpân pe el și să nu intre în cârciumă. Și n'a intrat, a trecut de ea, dar la un loc s'a întors și-a zis: Nu mă știam așa om vrednic, haid de bucurie să mă întorc în cârciumă și să mă cinstesc.

Aceste obiceiuri nu te momesc, ci mai ales te silesc spre beție.

Impotriva acestor ocaziuni căutate te poți luptă cât de bine. Bine înțeles, cu încetul; a da cu ciomagul deodată în baltă, e lucru cel mai rău ce-l poți face, când vrei să alungi pe cei din jurul bălții. Te murdărești și pe tine și întărăți și pe ceilalți, ca să sară pe tine. Și atunci te a-legi și cu rușinea și cu paguba. Nu e de loc cu minte să sări cu gura asupra săteanului, că e bețiv, că trebuie să se lase de băut, că uite-l cum ajunge în sapă de lemn, că pierе cu zile și câte altele, pentrucă la bun sfârșit nu poți ajunge cu răul și cu învățături prea adânci. De-aceia zic, că e bine să-l luăm pe țaran cu încetul, și putem — cu răbdare multă și cu trecere îndelungată de vreme — să-l abatem dela relele lui deprinderi.

În toată Europa este obiceiul, că dacă mergi în casa cuivă, să te cinstească. În tot apusul Europei obiceiul în casele mai bune este să te cinstească, ori pe ce vreme ar fi, cu un pahar de lichior ori de coniac, iar seara cu ceai, pe care nu-l beau de dragul ceaiului, ci al romului. În casele oamenilor mijlocii, ale țărănilor, se cinstesc cu un păhărel de rachiu de ce-ar fi, de prune, de brad, de cereale. Acest obicei e rău. Dintr'un pahar se fac două și din două nouă, într'o casă, dar dacă ai să mergi în mai multe? Vă spui lucrul acesta rău, pentru că vreau să vă scot la iveală lucrul bun ce-l avem noi Românii în punctul acesta. Iaca, la noi, în România, s'a introdus frumosul și bunul obicei, de-a se cinsti musafirii ce-ți vin în casă cu apă! Da, cu o linguriță de dulceață, ori cu o cafea, și cu un pahar de apă rece. Germanii, Francezii și Italienii, și toți cei din Apus, nu cunosc acest obicei și râd cu hohot și cu neîncredere, că noi românii ne cinstim cu apă. Obiceiul, dupăcum se arată, noi îl avem dela Turci, cari nu beau alcool și sunt mari iubitori de apă proaspătă și curată. Între puținele lucruri bune, în puzderia de lucruri rele pe cari ni le-au hărăzit Turcii, îl avem și pe acesta, și le putem fi mulțămitori Turcilor. Frații noștri din Ardeal, nu cunosc dulceața și apa rece, ca cinste a musafirilor, și dacă intri în casa preotului ori a învățătorului, ori a oricărui om mai scuturat din sat ori din oraș, cel d'întâi lucru e să-ți puie clondirul cu rachiu d'înainte.

Din spusele acestea, se vede lămurit, că obiceiurile de a bea se pot împuțina și stârpi. Tot așa cum se pare de necrezut omului din Apusul Europei, că-ți poți cinsti musafirul și cu dulceață, nu numai cu rachiu, tot așa ni se pare astăzi nouă de necrezut, că am putea să ne cumpărăm o pălărie nouă, fără să avem nevoie s'o udăm cu rachiu.

VI.

Dupăcum stăm azi cu obiceiurile de a bea — și nu sunt de când lumea, ci de când e rachiu, și el nu e de mulf — ești silit și tu stăpân al casei să-ți cinstești mu-

safirul, și neavând cu ce, îl cinstești cu rachiu, și ești silit și tu, musafirule, să primești darul stăpânului casei. Obiceiul acesta e un tiran, care stăpânește întreaga societate. Intr'o sută și o mie de ocaziuni beau toți, fără să le fie sete, fără să aibă măcar plăcere să bea, și beau în dauna lor. Cel ce te cinstește, vine cu veșnicul „fă-mi plăcerea“, și tu ești silit să-i faci plăcerea de-a înghiți pahar de otravă după pahar, căci altfel ori ești mojd, ori nu-ți place societatea în care te afli, ori superi gazda casei. Și așa ești silit să bei ca să faci pe placul altora, ești silit să bei că n'ai încotro. Nu-i aceasta o nebulie goală? Vrei, nu vrei, bea Grigore aghiasmă. Câtă vreme ne stăpânesc cu nețărmurită putere aceste deprinderi de a bea mereu și câtă vreme ocaziunile de a bea se găsesc pretutindeni, orice străduințe de a îndepărta lumea dela clondir, sunt zadarnice. Dar dacă ne-am desbărâ noi de acest tiran? N'ar fi cu puțință să ne luptăm împotriva deprinderilor acestora? și să ne mântuim de sila ce ne-a venit fără de veste?

Stai și te gândești și dai din cap. E greu. Da, știm cu toții că e greu, dar nu că e cu neputință. Ceiace te face să vezi greutatea așa de mare, este numai o părere. Pentrucă întâi, lucru ce l-am mai spus, nu trebuie să ne gândim la stârpirea de tot a acestor deprinderi și a tuturor, ci numai la împuținarea unora și la slăbirea altora. E de negândit, că am putea deocamdată să facem lumea să nu mai bea și nu e nici trebuință s'o ducem până la atâta, căci oamenii au băut de când e lumea și vor bea. Lupta noastră ar fi s'o facem să bea cu cum-păt și nu până își pierde mîntea, și nu de dimineață până seara. Al doilea lucru, care ne face să ni se pară greu lucru de-a stârpi deprinderile de-a bea, este, că nu știm de unde să începem. Am văzut însumi eu pe-un învățător tânăr, foarte zelos, care s'apucase în sat să dască-lească pe cei mai bețivi oameni, să le dea sfaturi și să le predice. Această urmare nu e de niciun folos. Pe bețivul adevărat, n'o să-l întorci dela calea lui, cu învățături din carte; pe aceasta numai Dumnezeu cu o boală grea, cu o primejdie mare, cu o spaimă grozavă, îl poate face să se lase de rachiu. Dacă ne-am aținti ochii la cei bețivi, și am căuta să-i scăpăm, am pierde, poate din ve-

dere pe cei ce se ridică pe urma lor, alți bețivi, cari primenesc rândul celor vechi. Și așa ar trebui să ne hărțuim vșenic cu bețivi dați gaia, câtă vreme e cu mult mai de folos să lăsăm pe cei vechi în drumul lor și să împiedecăm pe cei tineri de-a nu ajunge bețivi.

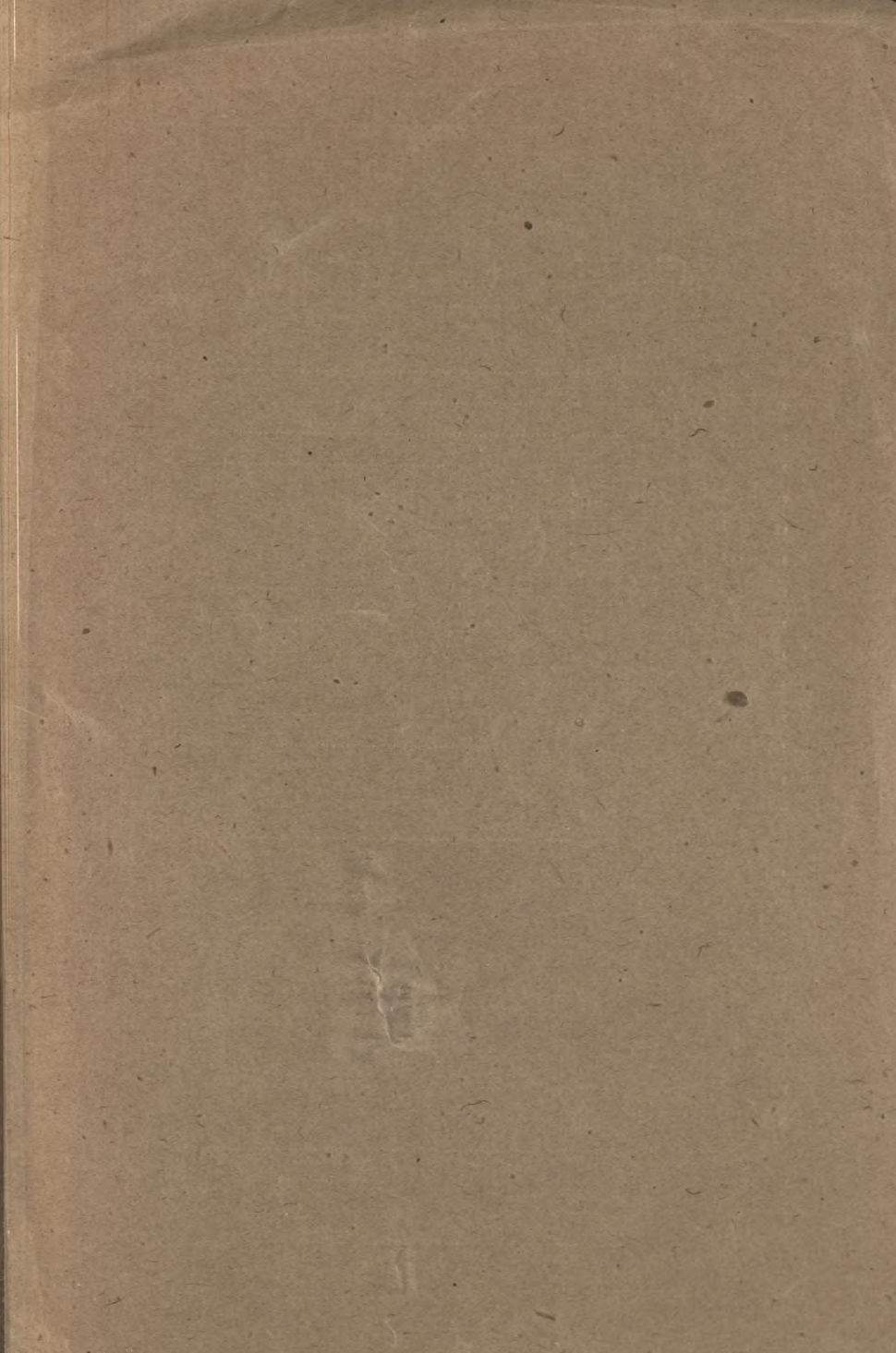
Asta e toată înțelepciunea : nu să întoarcem depe calea pierzării pe cei intrați pe-această cale, ci să închidem calea celor ce vor să intre pe ea. Știu că într'asta mă abat dela învățătura bibliei. Dar dacă ni se iartă și rânduind să spunem adevărul, apoi biblia s'o fi gândit la multe păcate în lume, dar numai la rachiul nu s'a gândit, căci peacele vremuri rachiul nu eră pe lume. Biblia vorbește de beția vinului. Și ce-are a face vinul, cu otrava rachiului! E adevărat, că ori vin ori rachiul, tot băutură bețivă este, dar răul ce ni-l fac aceste două, nu este tot unul.

Să ne fie la inimă povața, că păstorului i se poate întâmplă, ca până ce aleargă după o oaie rătăcită, lupul îi intră în turma rămasă fără pază și face pagubă de zece ori mai mare, decât aceia după care aleargă el s'o puie la loc.

Să ne întoarcem deci ochii mai ales asupra tineretului, ca să-l păzim să nu se strice. Școala își face datoria ei ; prin toate cărțile ce le citește, copilul află învățături despre stricăciunea ce aduce rachiul și sănătății și averii.

Pe copii mai ales să-i ferim de băutură. Tineretul să-l păzim, ca să nu se deprindă cu răul obicei al șederii prin cârciumi. Numai de aci putem începe lupta cu izbândă.

PUBLICAȚIUNEA CASEI ȘCOALELOR

Biblioteca pentru popor

	<u>Lei. B.</u>
No. 1. Alexandria	7,50
„ 2. Arghir și Elena	2,50
„ 3. Isopia	6,—
„ 4. Genoveva de Brabant	8,—
„ 5. Răvașele unui doctor. Partea I	} 10,50
„ 6. Răvașele unui doctor. Partea II	
„ 7. Răvașele unui doctor. Partea III	
„ 8. Povestea vorbeii de <i>Anton Pană</i>	8,—
„ 9. Carte despre drepturi și datorii	epuizat
„ 10. Povestiri de petrecere și de folos	6,—
„ 11. Povestiri din Halimă. Partea I și II	15,—
„ 12. Glume: Vorbe de clacă	10,—
„ 13. Ioasaf și Varlaam	8,—
„ 14. Vatra strămoșească de <i>Gr. Tăușan</i>	2,—
„ 15. Istoria frumosului Iosif și Asintea de <i>C. Bobulescu</i>	1,75
„ 16. Povestiri pentru popor de <i>L. N. Tolstoi</i> , trad. de <i>Harrea</i> . Vol. I	3,50
„ 17. Poveștile florilor de <i>I. Dragoslav</i> . Vol. I	8,—
„ 18. Poveștile florilor de <i>I. Dragoslav</i> . Vol. II	8,—
„ 19. Povestiri pentru popor de <i>L. N. Tolstoi</i> , trad. de <i>Harrea</i> . Vol. II	10,—
„ 20. Cartea vrednicilor românești de <i>G. Coșbuc</i>	12,—
„ 21. Cum s'a întins cultura cartofului	3,—
„ 22. Sfaturi pentru păstrarea sănătății de <i>Dr. A. Filotti</i>	1,50
„ 22. Legile Țării de <i>A. Gorovei</i>	15,—
„ 23. Povești despre Ștefan cel Mare de <i>S. Kiribeanu</i>	25,—